

sahibinden.com

sahibindex Otomobil Piyasası Görünümü

Elektrikli otomobil yaygınlaşıyor

Mart 2024

Otomobil piyasası

- I. Satış fiyatları analizi
- II. Otomobil piyasası arz-talep analizi
  - a. Satılık otomobil arzı
  - b. Satılık otomobil talebi
  - c. Yayından kaldırılan ilan sayılarının ilan sayısına oranına göre analiz
  - d. Yayından kaldırılan ilanların yaşam sürelerine göre analiz

İşbu rapor; sahibinden.com'da Vasıta kategorisindeki ilan verenlerin ilanlarda belirttiği bilgilere dayanarak, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi – Betam ile yapılan işbirliği sonucunda hazırlanmıştır. Rapor içeriğinin doğruluğu ve güncelliği konusunda sahibinden.com'un ve BETAM'ın herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

ELEKTRİKLİ OTOMOBİL YAYGINLAŞIYOR

Özet

Ortalama satılık otomobil cari fiyatı geçen yılın şubat ayına göre yüzde 39,3 artmıştır. Şubat ayında ortalama otomobil fiyatı 855 bin 781 TL olmuştur. Öte yandan, otomobil reel fiyatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,6 bir önceki aya göre ise yüzde 5 düşmüştür. Araç sınıflarına göre yıllık fiyat artış oranı en yüksek B sınıfında (yüzde 48,7), en düşük E sınıfında (yüzde 26,5) olmuştur. Yaş gruplarına göre en yüksek yıllık artış oranı 20+ yaş grubunda (yüzde 78,5), en düşük artış oranı ise 0-3 yaş grubunda gerçekleşmiştir (yüzde 37,3). Ortalama otomobil fiyatı 0-3 yaş grubunda 1 milyon 614 bin TL, 20+ yaş grubunda ise 384 bin 50 TL'dir. Yakıt türüne göre en yüksek yıllık artış oranı Benzin & LPG türünde (yüzde 53,8) görülmüştür. Elektrikli yakıt türüne sahip araçların fiyatları ise artan marka çeşitliliğinin de etkisiyle geçen yılın şubat ayına kıyasla yüzde 4,4 düşmüştür.

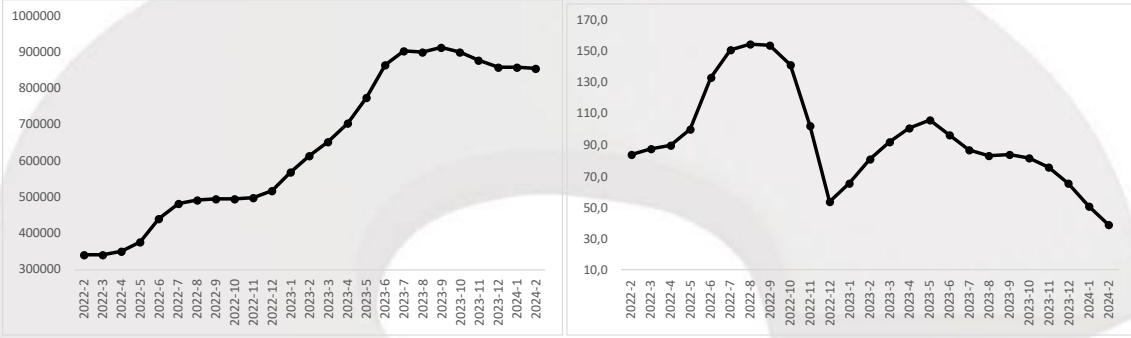
Otomobil talep endeksi ocağa kıyasla yüzde 4 artmıştır. Otomobil piyasasındaki canlılık göstergesi olarak izlediğimiz satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranı 1,3 puan artarak yüzde 19 olmuştur. Bu göstergenin detayları incelendiğinde hem ilan sayısının hem de satılan otomobil sayısının arttığı görülmektedir. Otomobil piyasasında bir diğer canlılık ölçütü olarak kullandığımız satılık otomobil ilanlarının ne kadar süre yayında kaldıklarını gösteren kapatılan ilan yaşı geçen aya kıyasla 1,8 gün kısalarak 23,3 gün olmuştur. Şubat ayında tüm göstergeler ikinci el otomobil piyasasında canlanmaya işaret etmektedir.

I- Cari Satış fiyatları

Ortalama otomobil fiyatında yatay seyir

Otomobil fiyatları¹ ve fiyatlardaki yıllık artış oranı düşmektedir (Şekil 1). Ocakta 860 bin 443 TL olan ortalama otomobil fiyatı Şubatta 855 bin 781 TL'ye gerilemiştir (Şekil 1 -sol panel). Benzer şekilde otomobil fiyatlarındaki yıllık artış oranı da düşmektedir. Ocakta yüzde 50,9 olan yıllık artış oranı şubatta yüzde 39,3'e gerilemiştir (Şekil 1- sağ panel).

Şekil 1: Ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), ortalama fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

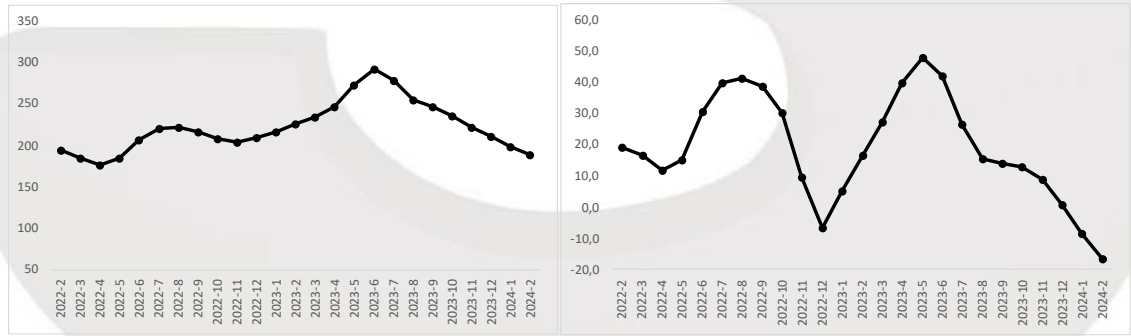

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Reel satış fiyatları

Enflasyondan arındırıldığında otomobil ortalama reel fiyat sekiz aydır düşüştür (Şekil 2-sol panel). Reel fiyat endeksi ocağa kıyasla yüzde 5 azalarak 189 olmuştur. Reel fiyatlardaki yıllık artış oranı da düşmektedir (Şekil 2-sağ panel). Mayıs'ta yüzde 47,9'a ulaşan artış oranı takip eden aylarda sürekli azalarak şubatta yüzde -16,6'ya gerilemiştir.

Şekil 2: Ortalama otomobil reel fiyatı (2020 Ocak=100) (Sol panel), ortalama otomobil reel fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Araç sınıfına göre fiyat değişimleri

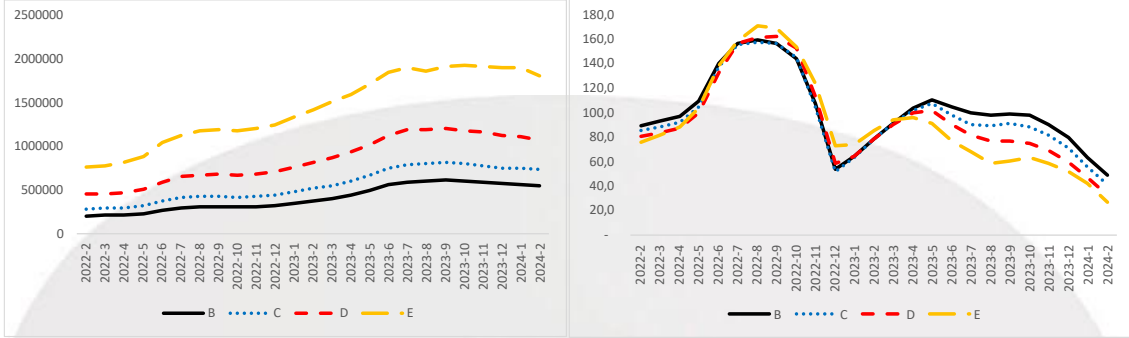
Araç sınıfına göre otomobil fiyatları² (Şekil 3-sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık artışlar da (Şekil 3-sağ panel) azalmaktadır. 2024 Şubat verilerine göre tüm sınıflarda ortalama fiyat düşmüştür. Ortalama fiyat B sınıfında 558 bin 341 TL, C sınıfında 736 bin 365 TL, D sınıfında 1 milyon 81 bin TL ve E sınıfında 1 milyon 810 bin TL olmuştur. Buna göre yıllık fiyat artış oranı B sınıfında yüzde 48,7, C sınıfında

¹ Raporunda otomobil, binek araçlar, SUV ve arazi araçlarının verileri kullanılmaktadır. Tutarlı bir şekilde kullanılabilir veriler 2020'den itibaren mevcuttur. Ayrıntılı açıklama için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

² Ayrıntılı açıklama için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

yüzde 41,4, D sınıfında yüzde 32,1, E sınıfında ise yüzde 26,5 olmuştur.

Şekil 3: Araç sınıfına göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), araç sınıfına göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Yaş gruplarına göre fiyat değişimleri

Şekil 4 yaş gruplarına göre otomobil fiyatlarını (sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık değişimleri (sağ panel) göstermektedir. Raporda 0-3 yaş, 4-6 yaş, 7-9 yaş, 10-14 yaş, 15-19 yaş ve 20+ yaş gruplarındaki araç fiyatları incelenmektedir³.

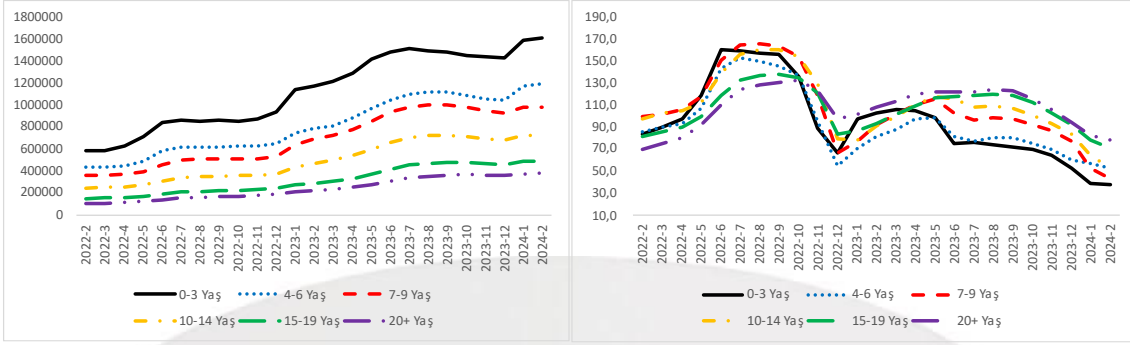
Bir önceki aya kıyasla yaş grubuna göre fiyat analizine⁴ göre 2024 Şubat ayında ortalama otomobil fiyatı 10-14 yaş dışındaki tüm yaş gruplarında yükselmiştir⁵. Ortalama fiyat, 0-3 yaş grubunda 1 milyon 614 bin TL, 4-6 yaş grubunda 1 milyon 196 bin TL, 7-9 yaş grubunda 982 bin 726 TL, 10-14 yaş grubunda 718 bin 753 TL, 15-19 yaş grubunda 489 bin 384 TL ve 20+ yaş grubunda 384 bin 50 TL'dir. Yıllık artış oranı ise 0-3 yaş grubunda yüzde 37,3, 4-6 yaş grubunda yüzde 53,1, 7-9 yaş grubunda yüzde 43,4, 10-14 yaş grubunda yüzde 52,9, 15-19 yaş grubunda yüzde 71 ve 20+ yaş grubunda yüzde 78,5'tir.

Şekil 4: Yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), yaş gruplarına göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

³ Yaş gruplarına göre fiyatlar hesaplanırken A ve F sınıflarındaki araçlar da örnekleme tutulmuştur.

⁴ Ayrıntılı açıklama için kutu açıklamalara bakınız.

⁵ Genelde ortalama otomobil fiyatı az da olsa düşerken 10-14 yaş grubu hariç diğer tüm yaş gruplarına fiyatların artması ilk bakışta uyumsuz görülebilir. Bu uyumsuzluğun iki nedeni bulunmaktadır. İlk neden ortalama otomobil fiyatları hesaplanırken yaş gruplarının bileşimlerinin değişmesidir. Yaş gruplarında ortalama fiyat hesaplanırken fiyatlar ilgili grubun örneklem içindeki payı ile ağırlıklandırılmaktadır. Oysa aralıktan (eski yılın son ayı) ocağa (yeni yılın ilk ayı) geçerken 0-3 yaş grubundaki en pahalı araçların payı azalırken ucuz olan yaşlı grubun ağırlığı artmaktadır. Bu durum yılın ikinci ayı Şubat için de büyük ölçüde geçerlidir. Buna bağlı olarak her yaş grubundaki fiyatların artmasına rağmen genel ortalama fiyat düşebilir. Uyumsuzluğun diğer nedeni ise yine takvim etkisi ile ilgilidir. İlgili yılın ilk aylarında piyasaya çıkan otomobiller henüz ikinci el pazarında ticarete konu olmadıklarından hesaplamalara yeni gözlemler eklenememektedir. Bunun yanında yeni bir yıla geçildiği için ilgili yaş grubunun üst sınırında olan gözlemler bir sonraki yaş grubuna aktarılmaktadır. Örneğin, 2023 Aralık ayında 2020 fiyatları 0-3 yaş grubunda iken 2024 Şubat ayında 2020 yılına ait gözlemler 4-6 yaş grubuna geçmektedir. Bu geçişler yeni yılda yaş gruplarının bileşimini değiştirdiğinden gruplarda fiyat artışlarına yol açabilir.

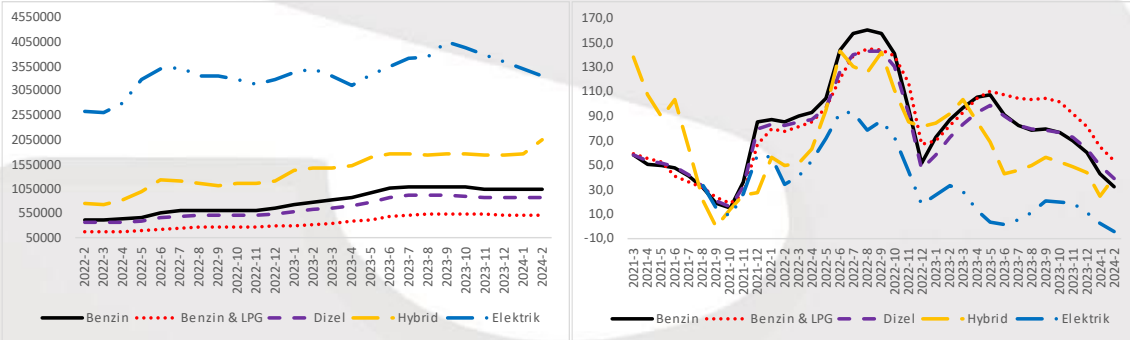
Kaynak: sahibinden.com, Betam

Yakıt türüne göre fiyat değişimleri

Şekil 5 yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatlarını⁶ (sol panel) ve bu fiyatlarda ortaya çıkan yıllık değişimleri (sağ panel) göstermektedir. Raporda Benzin, Benzin & LPG, Dizel, Hybrid ve Elektrikli yakıt türlerindeki araçların fiyatları incelenmektedir⁷.

2024 şubat verilerine göre ortalama otomobil fiyatında farklı seyirler görülmüştür. Ortalama fiyat Benzin türünde 1 milyon 37 bin TL, Benzin & LPG türünde 504 bin 197 TL, Dizel türünde 866 bin 791 TL, Hybrid türünde 2 milyon 59 bin TL ve Elektrik türünde 3 milyon 354 bin TL'dir. Yıllık artış oranı ise Benzin türünde yüzde 32,4, Benzin & LPG türünde yüzde 53,8, Dizel türünde yüzde 39, Hybrid türünde yüzde 40,3 ve Elektrik türünde yüzde -4,4'tür. Bir diğer ifadeyle Elektrikli yakıt türüne sahip araçların fiyatları artan marka çeşitliliğinin de etkisiyle geçen yılın şubat ayına kıyasla yüzde 4,4 düşmüştür.

Şekil 5: Yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatı (TL) (Sol panel), yakıt türüne göre ortalama otomobil fiyatının yıllık değişimi (%) (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

II -Otomobil piyasası arz-talep analizi

a) Otomobil arzı

Otomobil arzında artış

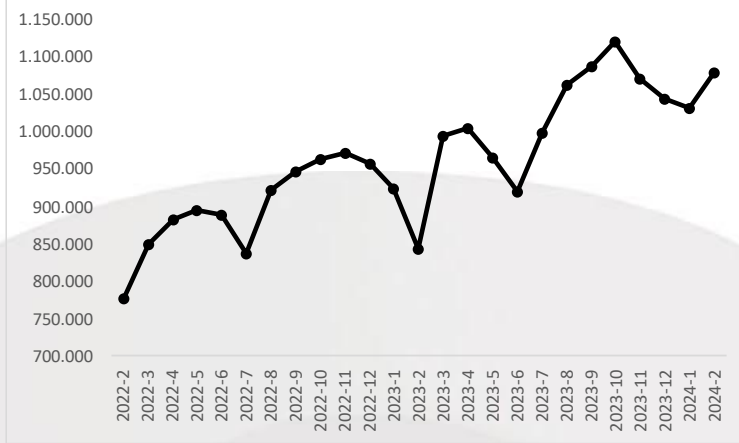
Şekil 6 satılık otomobil arzının ölçütü olarak kullandığımız satılık otomobil ilan sayısının⁸ seyrini göstermektedir. Satılık otomobil ilan sayısı kasım, aralık ve ocak aylarındaki düşüşün ardından şubat ayında bir önceki aya kıyasla yüzde 4,6 artarak 1 milyon 81 bin 531 olmuştur.

⁶ Ayrıntılı açıklama için kutu açıklamalara bakınız.

⁷ Yakıt türüne göre fiyatlar hesaplanırken A ve F segmentindeki araçlar örnekleme tutulmuştur.

⁸ İlan sayısı ilgili ayda aktif olan veya kapatılan ilanları temsil etmektedir.

Şekil 6: Satılık otomobil ilan sayısı (adet)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

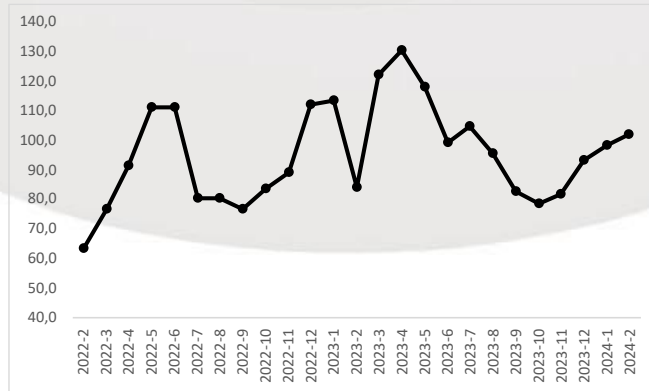
b) Otomobil talebi

Otomobil talebinde artış

Şekil 7 otomobil talebinin seyrini göstermektedir. Otomobil talebi göstergesi, altı farklı verinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu veriler; ilanların görüntülenme sayısı, ilanların favoriye eklenme sayısı, ilan sahiplerine gönderilen toplam mesaj sayısı, sahibinden.com uygulaması üzerinden yapılan toplam telefon araması sayısı, Google Analytics'ten edinilen sahibinden.com mobil ve web platformlarında satılık emlak kategorisine ve ilgili aya ait kullanıcı ve sayfa görüntüleme sayılarından oluşmaktadır.

Otomobil talebi göstergesi oluşturulurken bu serilerin 2020 Ocak ayındaki değerlerinin her biri 100'e eşitlenmiş, diğer aylardaki değerleri ise buna göre oranlanarak hesaplanmıştır. Ardından bu göstergelerin ağırlıklı ortalaması alınarak yeni talep göstergesinin ilgili aydaki değeri hesaplanmıştır. Bu göstergenin 100 değeri Ocak 2020'de otomobil talebinin seviyesini göstermektedir. Bu göstergenin yükselmesi 2020 ocak ayına kıyasla talebin arttığını, düşmesi ise otomobil talebinin azaldığını belirtmektedir. Talep göstergesindeki artış ya da azalış oranı ise otomobil talebinin ne ölçüde değiştiği hakkında bilgi vermektedir.

Şekil 7: Talep göstergesi (2020 Ocak=100)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

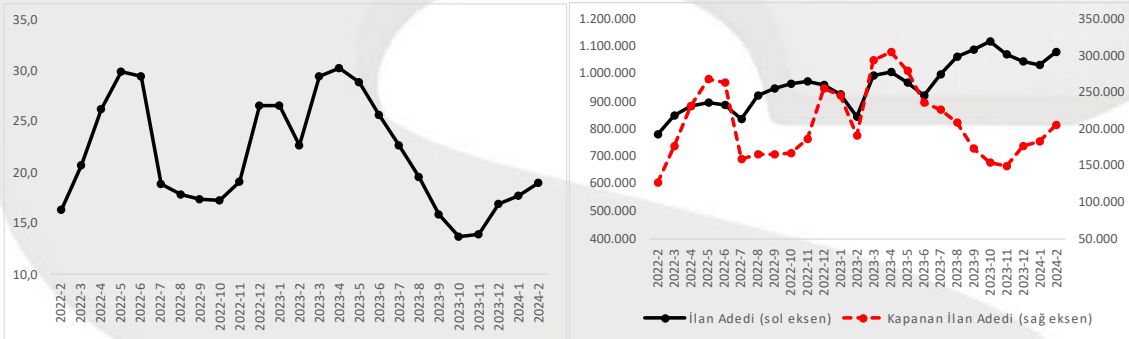
Otomobil talep endeksi önceki üç ayda olduğu gibi şubata da yükselmiştir. 2024 Şubatta talep endeksi önceki aya kıyasla yüzde 4 artarak 102,2 olmuştur. Benzer şekilde, talep endeksi bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 21,7 yüksektir.

c) Yayından kaldırılan ilan sayılarının ilan sayısı oranına göre analiz

Hem otomobil arzı hem de satılan otomobil sayısı arttı

Şekil 8- sol panel satılık ilanların ne kadarının satıldığını gösteren satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranını⁹ göstermektedir. Bu oranın yükselmesi ilan başına ilginin arttığı anlamına gelmektedir. Satılan otomobil sayısının satılık ilan sayısına oranı bir önceki aya kıyasla 1,3 puan artarak yüze 19 olmuştur. Bu artışın arka planı incelendiğinde satılık otomobil ilan sayısının yüzde 4,6 (1.033.494'ten 1.081.531'e), satılan otomobil sayısının ise yüzde 12,5 (183.178'den 206.016'ya) arttığı görülmektedir.

Şekil 8: Satılan otomobil sayısının satılık otomobil ilan sayısına oranı (%) (Sol panel), satılan ve satılık otomobil sayısı (Sağ panel)

Kaynak: sahibinden.com, Betam

d) Kapatılan ilanların yaşam sürelerine göre analiz

Satılık otomobillerin kapatılan ilan yaşı kısaldı

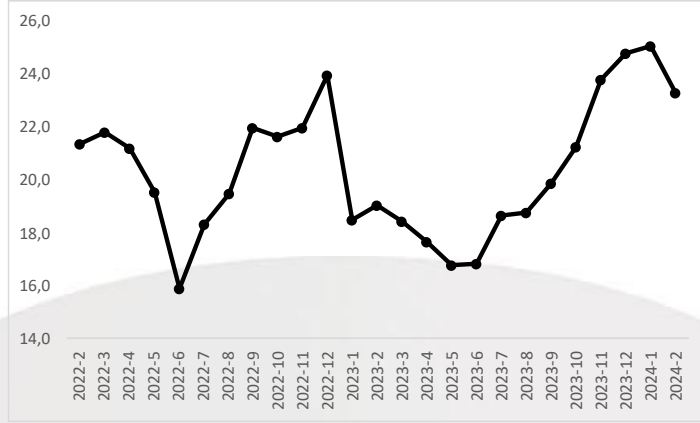
Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı¹⁰ ilgili ayda kullanıcı tarafından kapatılan satılık otomobil ilanlarının yayında kalma sürelerini toplar ve o ay kullanıcı tarafından kapatılan tekil ilan sayısına böler. Dolayısıyla bu sayı bir ilanın ortalama kaç gün yayında kaldığını göstermektedir. Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı, satılmak istenen otomobillerin ne kadar kolay ya da zor satıldığının bir diğer ölçütü olarak düşünülmelidir. Bu göstergenin artması otomobilleri daha uzun süre ilanda kaldıklarını ve daha zor ya da yavaş satıldıklarına işaret ederken tersi durumda da otomobillerin daha kolay ya da hızlı satıldıklarını göstermektedir.

Şekil 9: Satılık otomobil kapatılan ilan yaşı (Gün)

⁹Ayrıntılar için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

¹⁰Ayrıntılar için Açıklamalar Kutusuna bakınız.

Kaynak: sahibinden.com, Betam

Şekil 9 kapatılan ilan yaşını göstermektedir. Otomobil piyasasının bir diğer canlılık göstergesi olan kapatılan ilan yaşı önceki yedi ayın aksine şubatta kısalmıştır. 2024 Şubat verilerine göre kapatılan ilan yaşı bir önceki aya kıyasla 1,8 gün kısalarak 23,3 gün olmuştur. Şubat ayında tüm göstergelerin ikinci el otomobil piyasasında canlanmaya işaret ettiğini vurgulamak isteriz.

Açıklamalar Kutusu

Gösterge	Açıklama
Ortalama otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyesini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak genel fiyat seviyesi hesaplanmaktadır.
Araç sınıfına göre otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra her bir segment türü için (B, C, D ve E) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir segment için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Yaş grubuna göre otomobil fiyatı	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten sonra her bir yaş kategorisi için (0-3 yaş, 4-6 yaş, 7-9 yaş, 10-14 yaş, 15-19 yaş ve 20+ yaş) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir yaş kategorisi için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Yakıt türüne göre	Bu fiyat seviyelerini hesaplamak için tüm vasıta fiyat verileri elde edildikten

otomobil fiyatı	sonra her bir yakıt türü için (Benzin, Benzin & LPG, Dizel, Hybrid ve Elektrikli) iki aşamalı bir veri temizliği yapılmaktadır. İlk aşamada verinin en yüksek ve en düşük fiyata sahip %1'lik kısmı veri setinden çıkarılmıştır. İkinci aşamada ise kalan veri seti içerisinde her araç için marka, model, model yılı özelinde aykırı fiyatlar "çeyrekler arası açıklık" yöntemiyle tespit edilerek çıkarılmıştır. Veri setinde kalan gözlemlerin ortalaması alınarak her bir yakıt türü için ortalama fiyat hesaplanmaktadır.
Satılık adet	Ayın herhangi bir günü yayında olan tüm satılık vasıta ilanları sayısıdır. İlan sayıları tekillleştirilmiştir.
Satılan/Top. Satılık	Pay:(Satılık) Kullanıcının kendi isteği ile o ay kapatılan ilan sayısı * (1- o ayki satılık vasıta kategorisindeki "ilan satmaktan vazgeçtim yüzdesi") Not: Otomatik kapatılan ilanlar (süresi dolan) dahil edilmemiştir. Kullanıcının kapattığı ilanlarda ise kullanıcılara ilanı neden kapattıklarına ilişkin bir anket yapılmaktadır. Bu anketin cevapları "sahibinden.com aracılığı ile sattım", "sahibinden.com dışında sattım" ve "satmaktan vazgeçtim"dir. Bu ankete cevaplayanların sayısından "satmaktan vazgeçtim" seçilmiş olanlar düşülmüştür. Burada elde edilen sayı satılan vasıta sayısının bir göstergesi olmaktadır. Payda: Ayın herhangi bir günü yayında olan tüm satılık vasıta ilanları sayılmaktadır.
Satılık otomobil - Kapatılan ilan yaşı (gün)	İlgili ayda kullanıcı tarafından kapatılmış satılık vasıta ilanlarının (hala kapalı olmalı) yayında kaldığı gün sayısı toplamı/ tekil ilan sayısı (kullanıcı tarafından kapatılan). Örneklem oluşturulurken "çeyrekler arası açıklık" yöntemi kullanılmaktadır.

İşbu rapor; sahibinden.com'da Vasıta kategorisindeki ilan verenlerin ilanlarda belirttiği bilgilere dayanarak, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi – Betam ile yapılan işbirliği sonucunda hazırlanmıştır. Rapor içeriğinin doğruluğu ve güncelliği konusunda sahibinden.com'un ve BETAM'ın herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.